

CEDIS ODLUČAN DA SPRIJEČI KRAĐU STRUJE I MILIONSKE GUBITKE

SVI RESURSI U BORBI PROTIV NEOVLAŠĆENE POTROŠNJE

Prošle godine je u Crnoj Gori neovlašćeno preuzeto osam miliona eura električne energije, što je jednako šestogodišnjoj potrošnji najveće zdravstvene ustanove u zemlji - Kliničkog centra, saopšteno je Dnevnim novinama i Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu (CEDIS).

Gubitke po osnovu neovlašćene potrošnje, kako pojašnjavaju u toj kompaniji, isključivo snosi CEDIS, što znači i manjak u budžetu za investicije.

"Borba koju CEDIS konstantno vodi protiv neovlašćene potrošnje je borba za bolji kvalitet usluge koju se pruža korisnicima. Neovlašćeno preuzeti kilovat-sati nijesu samo minus na računu CEDIS-a, već indirektno, kroz manje novca za investicije i udar na sve naše korisnike, kroz tu nelegalnu radnju gubi se dio poreza na dodatu vrijednost pa je, samim tim, neovlašćena potrošnja udar i na državu Crnu Goru", naglašavaju u CEDIS-u.

Oni ukazuju da je iskustveno dokazano da se neovlašćenom potrošnjom najčešće bave imućni građani, a akter posljednjeg u nizu ovakvih slučajeva je ugledni restoran u Podgorici, koji umjesto računa od 1.500 eura mjesečno koliko realno potroši takav objekat, u kontinuitetu dobija račune od 200 eura. "Neovlašćena potrošnja je svjesna, namjerna i protivpravna radnja kojom se nanosi šteta kompaniji,

uključujući i moguće štete i nepravilnosti na mjernim uređajima ostalih korisnika, koje smo dužni da zaštitimo. Korisnik na čijem mjernom uređaju se preduzimaju neovlašćene aktivnosti, ostaje tokom nelegalne radnje na brojilu nekoliko sati bez električne energije, jer se brojilo skida i odnosi sa lica mjesta. Dakle, ne može se dovesti u sumnju da i sam korisnik tog mjernog mjesta i te kako zna da se te radnje izvode jer nema električne energije u svom objektu za to vrijeme, a nakon vraćanja brojila, prvi račun mu stiže višestruko

umanjen. Na CEDIS-u nije da traži krivca za to krivično djelo, ali svakako protiv korisnika toga mjernog mjesta podnosi krivičnu prijavu, kako i nalaže zakon, a taj korisnik je i jedini koji ima ekonomsku korist od takve radnje", pojašnjavaju u kompaniji. Kako ističu, Zakon o energetici eksplicitno zabranjuje neovlašćeno korišćenje električne energije i obavezuje CEDIS da ukoliko utvrdi neovlašćenu potrošnju, bez prethodnog upozorenja, obustavi isporuku električne energije korisniku i preduzme ostale zakonske mjere. Zakon i u

zemljama u okruženju regulišu ovu oblast na isti način, a u mnogim zemljama čak i rigoroznije.

Postupanje u tim slučajevima propisano je Pravilima za sprovođenje postupka za otkrivanje, utvrđivanje i sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije, koja između ostalog predviđaju da će se, ukoliko se prisustvo vlasnika/korisnika objekta ne može obezbijediti, kontrola izvršiti bez njegovog prisustva. Kontrola podrazumijeva i vizuelnu provjeru distributivnih i plombi Zavoda za metrologiju, kao i pregled radi utvrđivanja eventualnih fizičkih oštećenja. Zahvaljujući implementaciji AMM sistema („pametna brojila“) u CEDIS-u imaju evidenciju aktivnosti na određenom mjernom mjestu, što znači da, u najvećem broju slučajeva, nije moguće sprovesti intervenciju kojom se narušavaju metrološke karakteristike mjerne opreme, a da kompanija to ne zna.

Dakle, ukoliko nadležne ekipe utvrde nepravilnosti na mjernom mjestu koje upućuju na neovlašćenu potrošnju električne energije, korisnik se isključuje sa mreže, nakon

čega se vrši obračun neovlašćene potrošnje, a zatim i podnosi krivična prijava protiv tog korisnika.

CEDIS vrši stalni monitoring AMM sistema (sistem „pametnih brojila“) i obavlja analizu alarmnih stanja na svim brojlama koja su uključena u sistem. Uporedo se obavljaju i logičke kontrole registrovanih potrošnji na brojlama. Na osnovu prikupljenih i obradenih informacija obavljaju se kontrole spornih brojila na terenu radi utvrđivanja činjeničnog stanja.

"Naše ekipe raspolažu i savremenim mobilnim uređajima za provjeru tačnosti rada električnih brojila na terenu, kojima se nedvosmisleno utvrđuje eventualno postojanje neovlašćenih intervencija na mjernim uređajima. Pored provjere tačnosti mjerenja električnih brojila, ekipe provjeravaju ispravnost anti-tamper funkcija brojila, ispravnost žigova Zavoda za metrologiju, eventualna mehanička oštećenja

Zakon o energetici eksplicitno zabranjuje neovlašćeno korišćenje električne energije i obavezuje CEDIS da, ukoliko je utvrdi, bez prethodnog upozorenja obustavi isporuku struje

nastala prilikom neovlašćenog otvaranja kućišta brojila, kao i druge aktivnosti relevantne za kvalitetno obavljanje kontrole.

Čak i u situaciji kada se pribjegne „šokiranju brojila“ i kada počinilac djeluje na način da šokira više brojila radi prikriivanja svog djela, oprema omogućava otkrivanje počinioaca. U pomenutoj situaciji „šokiranja“, korisnici prijavljuju nelogično nisku potrošnju i naravno izuzeti su od obračuna neovlašćene potrošnje. Greška je gotovo nemoguća, naglašili su iz CEDIS-a. DJ,

Krađa struje najčešća u Nikšiću

Najviše slučajeva neovlašćene potrošnje imamo u Nikšiću i taj grad odskoče od ostatka Crne Gore po tom krivičnom djelu. Od 171. brojila koje je oštećeno na sofisticirani način, a otkriveno u posljednjih sedam mjeseci 140 ih je u Nikšiću. To, tvrde u Cedisu, ne može uraditi bilo ko, već organizovane grupe.

"CEDIS ne utvrđuje ovim postupkom nečiju krivicu. To ra-

de nadležni sudovi. CEDIS otkriva neovlašćenu potrošnju električne energije i obračunava štetu koju je taj objekat, koji je tako neovlašćeno priključen na mrežu, načinio elektrodistributivnom sistemu. Na terenu se vrlo rijetko dešavaju greške, upravo zato što čitav niz podataka, uključujući i nepravilnosti na brojilu, AMM alarme i ostale podatke koje utvrđuju ekipe na terenu, nedvosmisleno upu-

ćuju na neovlašćenu potrošnju od koje finansijsku korist ima isključivo korisnik brojila. Ono što ističemo i što je nepopitno jeste da je CEDIS usmjerio sve svoje resurse u borbu sa neovlašćenom potrošnjom i u narednom periodu ce aktivnosti biti intenzivirane", zaključili su iz CEDIS-a, u kojem su nedavno otvorili mejl adresu za prijavu nelegalne potrošnje - neovlasčenapotrošnja@cedis.me.